

Stolarka okienna i drzwiowa, dekoracje rzeźbiarskie oraz balustrady to niektóre z elementów wystroju elewacji budynków należących do kategorii detalu architektonicznego. Te pozorne szczegóły często umykają naszej uwadze. Niestudnie, bo detale współodpowiadają za spójność stylistyczną i kompozycję zabytku, a także za jego wyraz artystyczny. Ich wymiana na współczesne elementy, lepiej lub gorzej imitujące oryginały, stanowi dla zabytku nieodwracalną szkodę.

W 2023 r. w ramach projektu „Uwaga, detal!” Fundacja Polanki kieruje uwagę mieszkańców Gdańska na detal architektoniczny w Nowym Porcie.

Zachęcamy, by przyrzeć się kunsztowi jego wykonania i docenić jego znaczenie dla spójności stylistycznej zabytków. We współpracy z wolontariuszami tworzymy dokumentację fotograficzną historycznego detalu. Zdjęcia złożą się na bazę internetową, która może okazać się niezastąpiona w razie potrzeby odtworzenia oryginalnego elementu w przyszłości.

Fundacja Polanki działa na rzecz odkrywania, badania oraz ochrony dziedzictwa kulturowego Gdańska. W nasze projekty włączamy społeczność lokalną w myśl zasady, że poznanie dziedzictwa jest pierwszym krokiem ku jego ochronie.

Fundacja
Polanki

fundacjapolanki@gmail.com

[/FundacjaPolanki](https://www.facebook.com/FundacjaPolanki)

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

60
LAT MISJI

Detal architektoniczny w Gdańsku Nowym Porcie

Nowy Port to historyczna dzielnica Gdańska, której intensywny rozwój przestrzenno-architektoniczny miał miejsce w XIX i XX wieku.

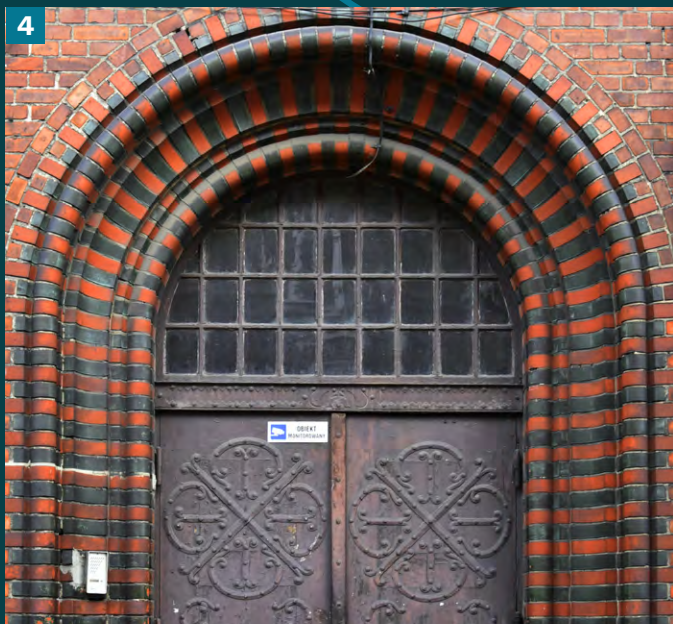
Usytuowanie nad samym morzem, u ujścia Martwej Wisły, zdecydowało o jej portowo-przemysłowym charakterze rzutującym na architekturę. Latarnia morska, elewatory zbożowe i domki robotnicze wzniesione w konstrukcji szkieletowej i murowanej to obiekty unikatowe w skali miasta. Zabytkowy układ urbanistyczny Nowego Portu współtworzą place oraz ulice wypełnione różnorodną zabudową mieszkaniową i użyteczności publicznej, by wymienić eklektyczne kamienice czynszowe, neogotycki kościół, neoromańską szkołę, budynki w stylu przed- i powojennego modernizmu czy w końcu socrealistyczną ikonę – Morski Dom Kultury. Spacer ulicami Nowego Portu to okazja do przyjrzenia się kontrastom. Emanacją odmiennych technik budowlanych i stylów jest zabytkowy detal architektoniczny.

Uwaga, detal!

GDAŃSK NOWY PORT

Zabytkowa zabudowa Nowego Portu obfituje w detale architektoniczne o różnej stylistyce i technice wykonania.

Uwagze polecają się m.in.:

- * **dekoracje rzeźbiarskie, fryzy, szczyty** inspirowane tzw. stylami historycznymi (romanizmem, gotykiem, renesansem, klasycyzmem);
- * **drewniane, ażurowe dekoracje** nawiązujące do architektury kurortów;
- * **stolarki okienne i drzwiowe, kute balustrady balkonów** wykonane przez lokalnych rzemieślników.

Oryginalna, drewniana stolarka okienna wraz z zachowanymi okuciami to rzemieślniczy majstersztyk. Niestety z dnia na dzień ubywa go z miejskiego krajobrazu.

Obiekty na zdjęciach:

- 1 Rzeźba Mínerwy u szczytu kamienicy na rogu ul. Rybołowców i Na Zaspę
- 2 Dom należący do zespołu budynków Fundacji Abbega, ul. Wilków Morskich 14
- 3 Weranda z ażurowymi dekoracjami i stolarką okienną, ul. Na Zaspę 10
- 4 Neoromański portal i stolarka drzwiowa w fasadzie szkoły, ul. Ks. M. Góreckiego 16
- 5 Rzeźba dorsza, ul. Rybołowców 3
- 6 Stolarka okienna, secesyjna dekoracja rzeźbiarska, ul. Na Zaspę 53
- 7 Hala główna zajezdni tramwajowej, ul. Władysława IV 12a
- 8 Modernistyczny budynek dawnej siedziby Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego „Baltona”
- 9 Neoklasycystyczna kamienica, na drugim planie „Baltona”, ul. Zamknięta 31
- 10 Fasada szkoły o wystroju neoromańskim, ul. Ks. M. Góreckiego 16

/ Autor fotografii – Paweł Piętak